

«Στα μονοπάτια της προσφυγιάς» Θεατρική σύνθεση

Κυριακάκη Μαρία φιλόλογος
Γυμνάσιο Γαζίου Ηρακλείου Κρήτης.

2017

kyriakaki.mar@gmail.com

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

(Η έναρξη του δρώμενου γίνεται με την δραματοποίηση των παρακάτω ποιημάτων)

- “Προσφυγικός Μονόλογος”-Άννα Ιωαννίδου

Ανασκαλεύω την ιστορία στον χρόνο.

Εγκλωβισμένος σε μία ζωή που αποφάσισαν «άλλοι».

Η προσφυγιά ένα αταίριαστο ρούχο.

Η θύμησή μου χαραγμένη ανεξίτηλα σ’ ένα μισοτελειωμένο καμβά...

Αναρωτιέμαι. Άφησα οριστικά τα ίχνη μου;

Φυγή χωρίς επιστροφή;

Ανίερες οι συμμαχίες των «δυνατών».

Έγινα πiónι, έρμαιο στα εξουσιαστικά παιχνίδια τους.

«Επιτεύγματα» μίσους κι αιματοχυσίας

στον Πόντο, στην Μικρά Ασία, στην Καππαδοκία.

Ο αέρας βαρύς, πένθιμος ραπίζει σκληρά το πρόσωπό μου.

Τρέχω πανικόβλητος σ’ ένα «ταξίδι» σωτηρίας,

«ταξίδι» εγκατάλειψης

με μια εικόνα στο χέρι μου.

Τρέμω... Πρέπει να φυλάξω την πατρογονική παρακαταθήκη.

Φωνές απειλητικές κραυγάζουν στον εφιάλτη μου:

«Φύγε»! «Τώρα»!

Αμείλικτο, αιώνιο το δίλημμα

ένα δίλημμα ζωής-θανάτου:

Ν’ αρνηθώ να εγκαταλείψω

την μυρωμένη αγκαλιά της γενέθλιας γης μου;

- Μπ. Μπρεχτ, «Μετανάστες» (Μπ. Μπρεχτ, Ποιήματα, μτφρ. Μάριος Πλωρίτης, Θεμέλιο)

«Λαθεμένο μού φαινόταν πάντα τ’ όνομα που μας δίνουν:

Όλοι: «Μετανάστες».

Θα πει, κείνοι που αφήσαν την πατρίδα τους.

Εμείς, ωστόσο, δε φύγαμε γιατί το θέλαμε, λεύτερα να διαλέξουμε μian άλλη γη.

Ούτε και σε μian άλλη χώρα μπήκαμε να μείνουμε για πάντα εκεί.

Εμείς φύγαμε στα κρυφά.

Μας κυνηγήσαν,

μας προγράψανε.

Κι η χώρα που μας δέχτηκε, σπíti δε θα ‘ναι, μα εξορία.

Έτσι, απομένουμε δω πέρα, ασύχαστοι,

όσο μπορούμε πιο κοντά στα σύνορα,

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

προσμένοντας του γυρισμού τη μέρα,
καραδοκώντας το παραμικρό σημάδι αλλαγής στην άλλην όχθη,
πνίγοντας μ' ερωτήσεις κάθε νεοφερμένο,
χωρίς τίποτα να ξεχνάμε,
τίποτα ν' απαρνιόμαστε,
χωρίς να συχωράμε τίποτ' απ' όσα έγιναν,
Όλοι: τίποτα δε συχωράμε.

Δε μας ξεγελάει τούτη η τριγύρω σιωπή!
Ακούμε ίσαμ' εδώτα ουρλιαχτά που αντιλαλούν απ' τα στρατόπεδά τους.
Εμείς οι ίδιοι μοιάζουμε των εγκλημάτων τους απόηχος,
που κατάφερε τα σύνορα να δρασκελίσει.
Ο καθένας μας, περπατώντας μες στο πλήθος με παπούτσια ξεσκισμένα,
μαρτυράει την ντροπή που τη χώρα μας μολεύει.
Όμως κανένας μας δε θα μείνει εδώ.
Όλοι: Η τελευταία λέξη δεν ειπώθηκε ακόμα.»

- Indran Amirthanayagam «Μητέρα...»
Μητέρα, δε μου 'χεις πει κανένα παραμύθι
για σταχτοπούτες με χρυσά φορέματα
για γιαγιάδες που ψήνουν στο φεγγάρι κέικ
αλλά μου 'χεις διδάξει
πώς να περπατώ σ ένα δρόμο λασπερό
πώς να τρώω το ψωμί δίχως βούτυρο
δεν μ' έδειρες ούτε μία φορά
ίσως γιατί να σκέφτηκες πως η ζωή θα μου δώσει πολλά
δεν μ' άφησες να δακρύσω
ίσως γιατί θα χρειαστεί να το κάνω
τα χρόνια που θα 'ρθουν
Όμως μητέρα
χρειάζομαι τα παραμύθια στου τουλάχιστον τώρα
μετά τριανταδύο χρόνια
χρειάζομαι αγγέλους να σώσουν τα παιδιά
μαγικά ραβδιά να τους δώσουν φαγητό
χρειάζομαι τα παραμύθια σου, μητέρα.

(Γελάει ειρωνικά) : « Και 'κει που νομίζεις πως όλα τελείωσαν, η ιστορία αρχίζει από την αρχή...» (Γυρίζεις και τοποθετείσαι πίσω στην παγωμένη εικόνα των Μικρασιατών που έχουν ήδη πάρει θέση.)

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

Οι Αφηγητές μπαίνουν στην σκηνή φουριόζοι. Η αφηγήτρια κρατάει ένα παλιό βιβλίο και ο αφηγητής μια μπάλα. Ενώ ήδη πάνω στην σκηνή υπάρχουν 2 παγωμένες εικόνες, μια για τη Μικρασία και μία για το σήμερα.)

(Η Αφηγήτρια προσπαθεί να μιλήσει και ο Αφηγητής κλείνει τα αυτιά του, καθώς δε θέλει να την ακούσει.)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

(τραγουδά) Ανέβηκα στην πιπεριά να κόψω ένα πιπέρι
κι η πιπεριά τσακίστηκε και μου 'κοψε το χέρι...

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Στάσου, επιτέλους, να με ακούσεις!

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Περνά-περνά η μέλισσα με τα μελισσόπουλα...

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Πρέπει να με ακούσεις σου λέω... Τι έχεις πάθει;
Πρόσφυγες ήταν...

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Όχι, ήταν Τρωάδες, Μικρασιάτες.

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Πρόσφυγες ήταν, κατάλαβε το.. και οι πρόσφυγες ταυτότητα δεν έχουν!
Πρόσφυγες είναι ως το κόκκαλο. Μια ανάσα ο ένας από τον άλλο μια πληγή.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Ωχ... με έχεις ζαλίσει από το πρωί, το ξέρεις;
Μα, τι είναι αυτό που κρατάς;

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Να μην σε νοιάζει!

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Έλα! Δώσε μου το!

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Όχι. Γιατί να στο δώσω; Για να κοροϊδεύεις;

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Όχι! Για να μάθω! Αυτό δεν θέλεις και εσύ;
(Αρπάζει το βιβλίο και το ξεφυλλίζει)
Μα εδώ μιλάει για μια Εκάβη. Ποια ήταν αυτή;

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Μμμμ! Και μας κάνεις και τον έξυπνο! Ήταν η Βασίλισσα της Τροίας, μια φιγούρα τραγική, που έχασε τα πάντα εξαιτίας της ανθρώπινης αλαζονείας.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Όταν λες τα πάντα; Τι εννοείς;

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Θέλεις πραγματικά να μάθεις;

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Μα, ναι!

(Οι Αφηγητές κάθονται...)

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Έχε τα ανοιχτά τα μάτια της ψυχής σου και τότε θα καταλάβεις τι συνέβη σ' αυτήν την μάνα και σε κάθε μάνα που χάνει πατρίδα και παιδιά. Φαντάσου ότι ήσουν εκείνη την εποχή στην Τροία. (Η Αφηγήτρια σηκώνεται)
(Η αφηγήτρια διαβάζει από μέσα...)

- **(ΜΟΥΣΙΚΗ 1 ΣΑ ΧΑΛΙ)**

Φλόγες παντού, ο θάνατος τριγυρνά σε κάθε γωνιά της(Βγαίνει η Εκάβη με αργό βήμα και σώμα λίγο γυρτό, στηρίζονται τον εαυτό της στον τοίχο), άνθρωποι τρέχουν πανικόβλητοι να σωθούν από τα ξίφη και τα ακόντια και τότε κάπου εκεί, (σηκώνει το χέρι της) εμφανίζεται μια γυναίκα φιγούρα, όμοια με ζωντανή νεκρή... σχεδόν σέρνεται... (Η Αφηγήτρια χαμηλώνει το κεφάλι της λυπημένη)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ: (Ανοίγει τα μάτια)

Γιατί; Είναι χτυπημένη;

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ: (Κοιτάζει με λύπη τον αφηγητή...) Μπορεί... μα, πιο πολύ ο πόνος της φαίνεται να είναι στην ψυχή παρά στο σώμα.

ΕΚΑΒΗ: (Πλησιάζει, βγάζει το μαντήλι και σηκώνει το κεφάλι...)

Σήκωσε το κεφάλι σου, δυστυχισμένη. Δεν υπάρχει πια Τροία, δεν είσαι πια βασίλισσα. Τώρα πρέπει να πας με το ρέμα όπου σε πάει η τύχη σου.

Αλίμονο μου. Και για ποια συμφορά δεν έχω κλάψει;

Κάηκε η πατρίδα μου! Χάθηκαν τα παιδιά μου και ο άντρας μου!

Να σιωπήσω; Να μιλήσω; Να κλάψω η βαριόμοιρη;

... να κυλιστώ χάμω και να χτυπιέμαι αιώνια για τις συμφορές μου;

(αυξάνεται σταδιακά η ένταση)

Εγώ η δύστυχη Εκάβη, που σαν καράβι ρίξατε στον βράχο της συμφοράς, σφάζοντας μπροστά στα μάτια μου, τον πατέρα των παιδιών μου, τον Πρίαμο.

(πιο σπαρακτικά)

Εγώ, η Εκάβη που είδα τα ίδια μου τα παιδιά να πέφτουν από Αργείοιο σπαθί.

Και τις κόρες μου που για άντρες διαλεχτούς ανάθρεψα, άλλοι να μου τις παίρνουν.

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 1: (έρχεται, κρατώντας ένα φανάρι, το οποίο αφήνει κάτω... από πίσω της ακολουθούν οι Τρωαδίτισσες, κλαίγοντας.)

Εκάβη; Τι κλαεις; Οι φωνές σου ακούγονται μέχρι μέσα στην σκηνή και ενώνονται με το κλάμα αυτών των γυναικών που η μοίρα τις σέρνει στην σκλαβιά.

ΕΚΑΒΗ:

Γυναίκες, οι Αργείοι έφτασαν ήδη με τα γρήγορα καράβια τους.

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 2:

Πού, άραγε, θα μας πάνε; Σε ποιο μέρος σκλάβες θα συρθούμε; Ή μήπως είναι στα σχέδια τους να μας σκοτώσουν;

ΕΚΑΒΗ:

Δεν ξέρω. Μόνο συμφορά βλέπω. Κόρες μου, (οι Τρωαδίτισσες 2+3 πέφτουν στα πόδια της Εκάβης) κάντε κουράγιο, καθώς σύντομα θα φανεί ο δρόμος της μαύρης μας μοίρας.

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 3:

Όπου και να οδηγεί αυτός ο δρόμος, δεν πρόκειται να γυρίσουμε εδώ.

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 4:

Αγαπημένες μου, στερνή φορά σας βλέπω! Στερνή!

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 5:

Δυστυχισμένες, η μοίρα μας όρισε τώρα να ζήσουμε τις πιο πικρές μας μέρες!

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 1:

Τρέμω από τη φρίκη! Που μας έριξε η ύβρις και η αλαζονεία των ανθρώπων!

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 2:

Ειρωνεία! Πόσο χαρούμενες ήμασταν σαν πάτησε το ξύλινο άλογο το χώμα της Τροίας!

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 3:

Αλί μας! Όλες νομίσσαμε πως τέλειωσαν τα βάσανά μας.

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 4: (πλησιάζει την Τρωαδίτισσα 1...)

Οι δόλιες... Ξεχυθήκαμε στους δρόμους με χαρά, για να δούμε αυτό που θα προκαλούσε τελικά το χαλασμό...

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 1:

Και'κει που μες στη μαύρη νύχτα άρχισε το τραγούδι του ο γλυκός αυλός...

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 2: ...ακούστηκαν φριχτές σφαγές των Τρώων γύρω στους βωμούς, σκορπώντας παντού το πένθος!

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 5:

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

Και να'μαστε τώρα εδώ να περιμένουμε από λεπτό σε λεπτό την απόφαση που θα μας καταδικάσει για πάντα να ζήσουμε μια ζωή που ποτέ δε θελήσαμε...

ΕΚΑΒΗ:

Και μένα την δύστυχη, μες τα βαθιά γεράματα, σκλάβα θα με στείλουν. Μακριά από τους νεκρούς μου και από την δύσμοιρη πατρίδα μου, την Τροία, που τώρα καίγεται!

Να προκάμω να φιλήσω το χώμα της.

(πέφτει κάτω)

Ω Τροία! Που πρώτη φάνταζες μέσα σε όλες το καίνε το όνομά σου! Καλύτερα, στη φωτιά να πέσω να καώ μαζί της.

(Προσπαθεί να πορευτεί στη φωτιά. Την κρατούν οι Τρωαδίτισσες)

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 3:

Μια μαύρη φτερούγα καπνός σαν δόρυ ουρανού επάνω της θεού τη ρίχνει στο χώμα!

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 4:

Αχ! πατρίδα μου δύστυχη. Γλώσσα φωτιάς σε κατάπιε. Φόνου κοντάρι.

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 2:

Σκλάβες μας παίρνουν! Αλί μας!

ΕΚΑΒΗ:

Θεοί μου!

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΕΣ:

Θεοί μας!

ΕΚΑΒΗ:

Παιδιά μου!

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΕΣ:

Παιδιά μας!

ΕΚΑΒΗ:

Πατρίδα μου!

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΕΣ:

Πατρίδα μας!

- **(Η ΜΟΥΣΙΚΗ 1 ΣΒΗΝΕΙ ΣΙΓΑ-ΣΙΓΑ)**

ΕΚΑΒΗ: (Στην αρχή είναι σκυμμένη κατάχαμα και σηκώνεται αργά...)

Στάχτη και καπνός. Μαύρη φτερούγα! Σας σκεπάζουν για πάντα!

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

- **(ΜΟΥΣΙΚΗ 2 ΣΑ ΧΑΛΙ)**

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΑ 5: Μα, Εκάβη ήρθε η ώρα να κατηφορίσουμε στα καράβια των Αργείων.

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΕΣ: (Σηκώνονται αργά από κάτω και κοιτάζουν μπροστά...)
Κανέναν μην καλοτυχίζετε πριν πεθάνει.

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Ανθρώπινες σκιές παντού, σαν λείψανα που άγιασαν, μαντέματα του μέλλοντος στόματα που φώναζαν... Όχι άλλο αίμα...

ΤΡΩΑΔΙΤΙΣΣΕΣ:

Όχι άλλο αίμα!

- **(Η ΜΟΥΣΙΚΗ 2 ΔΥΝΑΜΩΝΕΙ ΚΑΙ ΣΒΗΝΕΙ ΣΙΓΑ ΣΙΓΑ)**

(Οι Τρωάδες φεύγουν προς την αποβάθρα, πέφτει ένα γράμμα από την Εκάβη και το πιάνει η Μικρασιάτισσα 1)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Μα τι είναι αυτά που λες; Δεν πρόκειται πάρα για έναν μύθο!

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Δεν είναι απλά ένας μύθος, αλλά τα προμηνύματα της ανθρώπινης μοίρας και κανείς δεν μπορούσε να φανταστεί όσα επρόκειτο να ακολουθήσουν.

(Αλλαγή μουσικής)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Τι εννοείς;

- **(ΜΟΥΣΙΚΗ 3 ΣΑ ΧΑΛΙ)**

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Ας γυρίσουμε, λοιπόν, σελίδα στην ιστορία. (ξεφυλλίζει το βιβλίο) Διάβασε εδώ.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

«Όμως εδώ τελείωσα. Όρα να φύγω. Όπως θα φύγετε κάποτε κι εσείς. Και τα φαντάσματα της ζωής μου...

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 1:

...θα μ' αναζητούν τώρα τρέχοντας μες στη νύχτα και τα φύλλα θα ριγούν και θα

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

πέφτουν. Έτσι συνήθως έρχεται το φθινόπωρο. Γι' αυτό, σας λέω, ας κοιτάξουμε τη ζωή μας με λίγη περισσότερη συμπόνια μιας και δεν ήτανε ποτέ πραγματική».

(Ενεργοποιείται τότε η εικόνα των Μικρασιατών- Οι Μικρασιάτες αρχίζουν να βάζουν πράγματα μέσα στους μπόγους)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 2:

(Σηκώνεται και πιάνει από τον ώμο τη Μικρασιάτισσα 1, κουνώντας την...)
Βιάσου! Μην στέκεσαι! Βιάσου! Αν μας βρουν εδώ, θα μας κατασφάξουν!

(Οι Μικρασιάτες τρέχουν να πάρουν πράγματα από ένα μπαούλο)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΗΣ 3:

Ας πάρουμε μαζί μας όσα περισσότερα πράγματα μπορούμε!

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΗΣ 4:

Να πάρουμε και χρήματα, θα μας χρειαστούν, τουλάχιστον για το καράβι!
(τρέχει να πάρει χρήματα... δίνει και στους άλλους)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 2:

Ακούγεται ότι χύνουν βενζίνη παντού και η φωτιά θα φτάσει γρηγορότερα.

(Σταματούν να μαζεύουν πράγματα και κρατούν κάποιο αγαπημένο αντικείμενο στα χέρια τους εκτός από τη ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 2)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 6: Αυτό ήταν το νυφικό της μητέρας μου.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 1: Και αυτό το κόσμημα μου το είχε δώσει η γιαγιά μου.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΗΣ 5:

Χριστέ μου! Που πάμε;
Σε ποια γη θα πάμε να μαζέψουμε όσα κομμάτια μας απέμειναν;

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 6:

Πώς θα αφήσουμε την πατρίδα μας; Το σπίτι μας; Την ίδια την ζωή μας;

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 7:

Δεν θέλω να φύγω, εδώ είναι οι φίλοι μου, τα παιχνίδια μου, φοβάμαι, φοβάμαι πολύ.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 2:

(Σηκώνεται σχεδόν θυμωμένη)

Μα γιατί καθυστερείτε; Δεν φτάνει μέχρι τα ρουθούνια σας η μυρωδιά του καπνού;
Δεν φτάνει μέχρι τα αυτιά σας ο θόρυβος από τις κραυγές και τα γιαταγάνια των εχθρών; Δεν έχουμε κανένα περιθώριο.

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

(Αρχίζουν πάλι να βάζουν πράγματα στους μπόγους)

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Νιώθεις τον φόβο και την απόγνωση τους;

ΑΦΗΓΗΤΗΣ: (σηκώνεται και κοιτάζει γύρω)

Ναι, η καρδιά τους χτυπάει σαν τρελή από τον φόβο μπροστά στο άγνωστο, μα ποιοι είναι;

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ: Μικρασιάτες... ήταν άνθρωποι χαρούμενοι, προκομμένοι, ευτυχημένοι, είχαν μεράκι για το τραγούδι και τη μουσική. Βρισκόμαστε, όμως, στο 1922, οι δυνάμεις του Κεμάλ εξαπολύουν γενική επίθεση, ενώ ο ελληνικός στρατός αρχίζει να καταρρέει.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ: Και τώρα;

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Τώρα πρέπει να εγκαταλείψουν τα πάντα, γιατί ο εχθρός βρίσκεται έξω από την πόρτα τους, καίει τα σπίτια τους, κατασφάζει τους ανθρώπους τους... Μια επιλογή έχουν μόνο, να τρέξουν... να τρέξουν μακριά...

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 1:

Πάμε να τρέξουμε, να σωθούμε! Μαζέψτε γρήγορα τα πράγματα!

(Πάνε να φύγουν, σταματούν και κοιτάζουν την Μικρασιάτισσα 5 που είναι ακίνητη)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 5: (Κρατάει στα χέρια μια φωτογραφία της γιαγιάς της)

Ναι, πάμε!

Σκοτάδι τόσο εκεί μπορεί να μην υπάρχει, θεέ μου,
στη νύχτα, στην απόγνωση των τόπων,
στο φοβερό στερέωμα, στην ωρυγή του ανέμου,
στα βλέμματα, στα λόγια των ανθρώπων.
Να μην υπάρχει τίποτε, τίποτε πια, μα λίγη
χαρά και ικανοποίηση να μένει...

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 2: Τι είναι αυτό που κρατάς;

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 5: Είναι η φωτογραφία της γιαγιάς μου... Είναι το μόνο πράγμα που μου έχει απομείνει από αυτήν.

(Οι Μικρασιάτες την πλησιάζουν και την αγκαλιάζουν. Κινούμενοι σε έναν νοερό κύκλο προσπαθούν με τους μπόγους στους ώμους να βρουν μια διέξοδο για το λιμάνι)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Και αποφάσισαν μέσα σε μια νύχτα να φύγουν και να τα αφήσουν όλα πίσω τους;

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Δεν είχαν άλλη επιλογή. Ή θα πέθαιναν ή θα έφευγαν. Τρέχεις όταν η πατρίδα σου σε κυνηγά.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 2: Ελάτε τώρα! Ας ξεκινήσουμε !

(Οι Μικρασιάτες ξεκινούν...)

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

Και όμως η απόφαση δεν είναι εύκολη.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ: Φυσικά, όταν πρόκειται να αφήσεις πίσω σου την πατρίδα σου, το βίός σου, τη ζωή σου ολάκερη...

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΗΣ 3:

«Δύσκολο, δύσκολο πολύ η ψυχή να ξεκολλήσει από την πατρίδα βουνά, θάλασσες, αγαπημένοι άνθρωποι, φτωχό αγαπημένο σπιτάκι, ένα χταπόδι είναι η ψυχή και όλα τούτα οι πλόκαμοί της».

(Οι Μικρασιάτες κάνουν πίσω και φτάνουν πάλι στο κέντρο της σκηνής)

(Την ώρα της αφήγησης προχωράνε στην 2^η κατεύθυνση)
(Ο Αφηγητής και η Αφηγήτρια διαβάζουν από το βιβλίο)

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

«Κοκκινόμαυρες φλόγες τινάζονταν στον ουρανό, χοροπηδηχτές. Η φωτιά απλωνόταν παντού. Ντουμάνιασε ο ουρανός. Μαύρα σύννεφα ανηφορίζανε και μπερδευότανε το 'να με τ' άλλο.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Κόσμος, εκατοντάδες χιλιάδες κόσμος, τρελός από φόβο, αρχίνησε να τρέχει απ' όλα τα στενοσόκακα και τους βερχανέδες και να ξεχύνεται στην παραλία σαν μαύρο ποτάμι.»

(Οι Μικρασιάτες κάνουν πίσω και φτάνουν πάλι στο κέντρο της σκηνής, βαριανασαίνοντας και βήχοντας λόγω του καπνού)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 6:

Φωτιά! Φωτιά παντού! Πνιγόμαστε από τον καπνό! Δεν μπορούμε να περάσουμε από δω.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 7:

Αχ. Γκρέμισε ο κόσμος μας. Καίγεται η Σμύρνη μας... το σχολείο μου...

(Την ώρα της αφήγησης προχωράνε στην 3η κατεύθυνση)

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

...Και να' ταν μόνο αυτό. Η μάζα πυκνώνει, δεν ξεχωρίζει ανθρώπους, μα ένα μαύρο ποτάμι που κουνιέται πέρα δώθε απελπισμένα, δίχως να μπορεί να σταθεί ούτε να προχωρήσει.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Πίσω τους φωτιά και μπρος τους η σφαγή! Ένας αχός κατακυλάει από τα βάθη της πολιτείας και σπέρνει τον πανικό.

(Οι Μικρασιάτες κάνουν πίσω και φτάνουν πάλι στο κέντρο της σκηνής)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΗΣ 4:

Τούρκοι! Τσέτες! Μας σφάζουνε! Πίσω! Πίσω όλοι!

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

Βοήθεια! Έλεος!

(Ανασυγκροτούν τις δυνάμεις τους)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 1:

Κι όμως, κάπου θα υπάρχει μια διέξοδος, σαν να άκουσα το σφύριγμα των πλοίων. Έλατε από εδώ...

(Προχωράνε προς την διέξοδο. Σκύβουν για να περάσουν. Προχωρούν μπροστά για να πουν τη φράση τους και αφήνουν τα πράγματά τους κάτω.)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 2

... Θα φύγουμε κάποτε αθόρυβα και θα πλανηθούμε

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΗΣ 3

Μες στις πολύβοες πολιτείες και στις έρημες θάλασσες

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 6

Με μια επιθυμία φλογισμένη στα χείλια μας

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 5

Είναι η αγάπη που γυρέψαμε και μας την αρνήθηκαν

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΗΣ 4

Ξεχνούσες τα δάκρυα , τη χαρά και τη μνήμη μας

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 1

Χαιρετώντας λευκά πανιά π' ανεμίζονται .

(Η Μικρασιάτισσα 7 δίνει ένα αγαπημένο αντικείμενο σε ένα προσφυγόπουλο του σήμερα)

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΣΣΑ 7

Ίσως δε μένει τίποτ' άλλο παρά αυτό να θυμόμαστε.

(Και τρέχει προς το μέρος των Μικρασιατών και μόλις φτάσει παγώνει η εικόνα)

(Η Αφηγήτρια δείχνει στεναχωρημένη)

- **(Η ΜΟΥΣΙΚΗ 3 ΣΒΗΝΕΙ ΣΙΓΑ-ΣΙΓΑ)**

ΑΦΗΓΗΤΗΣ:

Και πάλι! Όλα αυτά έγιναν πολύ παλιά. Μην στεναχωριέσαι... Πάμε τώρα να παίξουμε.. Έχω πάρει κάτι καταπληκτικά video games... Θα σ' αρέσουν. Θα δεις... και...

(Κοιτάζει την Αφηγήτρια) Μα γιατί είσαι τόσο στεναχωρημένη; (Πετάει την μπάλα προς τα πίσω η οποία λειτουργεί σα βόμβα-(**4. ΗΧΟΣ ΒΟΜΒΑΣ**) Οι πρόσφυγες πέφτουν κάτω προσπαθώντας να σωθούν κάποιοι πληγώνονται...(Ακούγονται επιφωνήματα πόνου.)

- **(ΜΟΥΣΙΚΗ 5 ΣΑ ΧΑΛΙ)**

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ: Γιατί υπάρχουν μέρη στη γη όπου οι άνθρωποι ζουν τον πόλεμο και την πείνα... Ακόμη και στα όνειρά τους δεν υπάρχει ασφάλεια... Σηκώνονται το πρωί και δεν ξέρουν αν θα είναι η τελευταία φορά που θα δουν τα παιδιά τους. Οι βομβαρδισμοί δε σταματούν ποτέ και καταστρέφουν τα πάντα στο πέρασμά τους. Όσοι γλιτώσουν από τους βομβαρδισμούς κινδυνεύουν από τους ελεύθερους σκοπευτές και τότε το δίλημμα είναι αδυσώπητο να μείνουν ή να φύγουν;

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 6: (Πιάνει την κούκλα της που βρίσκεται πιο μακριά και την παίρνει αγκαλιά) Μαμά, Μπαμπά βοηθήστε με...

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 5: Μη φοβάσαι ... Είμαστε εδώ μαζί σου...

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ1:

Ασάν, Ζιχάν είστε καλά;

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 2(Ασάν):

Ναι, εμείς είμαστε καλά, αλλά η Νουρ φαίνεται να έχει χτυπήσει.

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 3: (Οι ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ 3 + 2 δένουν μαζί την πληγή)

Νουρ, πως είσαι; Θα χρειαστούμε γιατρό... Φέρτε να δέσουμε την πληγή.

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 2:

Φαίνεται πως το αίμα σταμάτησε.

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 3:

Δεν πρέπει να μείνουμε για πολύ εδώ... κινδυνεύουμε!

ΣΕΝΑΡΙΟ-ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Μαρία Κυριακάκη

Βοηθός Σκηνοθέτη: Φιλία Μαυρικακή

Σελίδα 12

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

(Η ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ1 πηγαίνει να μαζέψει πράγματα από το μπαούλο, ενώ κοιτάζει μήπως έρχεται κανείς)

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 5:

Μα εδώ είναι η πατρίδα μας... Δεν υπάρχει τίποτα γλυκύτερο από τη γη των πατέρων σου. Δεν μπορούμε να φύγουμε έτσι απλά.

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 1:

Δεν τους ακούτε που έρχονται. Θα μας βρουν. Κάντε γρήγορα.

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 2 :

Μπορεί σήμερα να σωθήκαμε αλλά αύριο κανείς δεν ξέρει τι θα συμβεί.

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 4(Νουρ):

Φύγετε εσείς... εγώ δε μπορώ να περπατήσω τόσο δρόμο...

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 5:

Δε γίνεται να σε αφήσουμε εδώ μόνη σου... θα πεθάνεις...

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 4 (Νουρ):

Δεν μπορώ, όμως, και να σας πάρω στο λαιμό μου... Τρέξτε να σωθείτε...

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 6:

Βαλτέ το καλά στο μυαλό σας. Ή όλοι θα φύγουμε ή κανείς.

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 5: Έχει δίκιο πρέπει να την ακούσουμε.

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 7: Βιαστείτε, λοιπόν! Είναι όλα έτοιμα. Το καράβι φτάνει σε λίγο.

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 3: Έδωσες τα χρήματα;

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 7: Είναι όλα έτοιμα σου λέω... (θυμωμένα)

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ1: Ας μην το καθυστερήσουμε άλλο. Πάμε.

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ 6:

Ελάτε γρήγορα. Ας προσπαθήσουμε να τη σηκώσουμε στους ώμους μας...

(Καθώς φεύγουν, κοιτάζουν πίσω με λύπη. Οι πρόσφυγες πηγαίνουν προς το καράβι, παίρνοντας τα πράγματά τους.)

• (Η ΜΟΥΣΙΚΗ 4 ΣΒΗΝΕΙ ΣΙΓΑ-ΣΙΓΑ)

ΑΦΗΓΗΤΗΣ: Και τώρα που θα πάνε;

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ:

«Οπού Γης πατρίς» για τους πρόσφυγες. Κατάλαβες τώρα γιατί είμαι τόσο στεναχωρημένη;

ΑΦΗΓΗΤΗΣ: Ναι, και φαντάζομαι ότι το τέλος της ιστορίας δεν είναι αίσιο...

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ: Θα το ήθελα πολύ, αλλά ακόμα ξεχύνεται αίμα αθώων ανθρώπων. Δεν έχουμε παρά να ελπίζουμε ότι κάποτε θα επικρατήσει ο ανθρωπισμός, ο αλτρουισμός και η Ειρήνη.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ: Πραγματικά πιστεύεις ότι ο κόσμος θα αλλάξει;

ΑΦΗΓΗΤΡΙΑ: Όχι, αλλά πιστεύω ότι πλέον θα είναι η μόνη μας επιλογή.

(Οι Αφηγητές συνεχίζουν να κοιτάζουν το βιβλίο και να συνομιλούν)

Όταν συναντούν και τους υπόλοιπους πρόσφυγες, «κουμπώνουν» και αυτοί και με το «κούμπωμα» του τελευταίου αρχίζει ένα wave effect που φτάνει μέχρι και τις Τρωάδες. Έτσι, τα παιδιά μετατρέπονται σε πουλιά που μετατοπίζονται στις θέσεις που έχουμε ορίσει)

Όταν η αφήγηση τελειώσει και τα παιδιά έχουν φτάσει πια στις θέσεις τους, όλοι μαζί λένε το παρακάτω ποίημα και το τραγούδι).

- **(ΜΟΥΣΙΚΗ 5 ΔΥΝΑΤΑ)**

ΣΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ

«Ιδού εγώ» Ηλέκτρας Αλεξανδροπούλου

ΠΑΙΔΙ 1-Ιδού εγώ ο Μετανάστης,

ΠΑΙΔΙ 2:-ο Ξένος,

ΠΑΙΔΙ 3:-ο Εξόριστος,

ΠΑΙΔΙ 4: -ο Πρόσφυγας,

ΠΑΙΔΙ 5: -ο Άπατρις,

ΠΑΙΔΙ 6:-ο Εκτοπισμένος

ΠΑΙΔΙ 7: αυτός που δεν θέλετε να δείτε

ΠΑΙΔΙ 8: αυτός που δεν έχει όνομα

ΠΑΙΔΙ 9: αυτός που πέρασε τη θάλασσα

ΠΑΙΔΙ 10: αυτός που άφησε πίσω του τη λεπτή κόκκινη γραμμή

ΠΑΙΔΙ 11: εγώ που έθαψα παιδιά και πατεράδες κάτω από τα ερείπια

ΠΑΙΔΙ 12: αυτός που φέρνει τους νεκρούς του μαζί του, πάνω του, μέσα του

ΠΑΙΔΙ 13 : εγώ που έρχομαι από έναν κόσμο που διαλύεται

ΠΑΙΔΙ 14: σ' έναν κόσμο που δεν ξέρω πόσο θα αντέξει

ΠΑΙΔΙ 15 : εγώ που τώρα ζω σαστισμένος ανάμεσά σας

ΠΑΙΔΙ 16: ένας εγώ που θέλω πάντα να επιστρέψω εκεί

ΠΑΙΔΙ 17: και ένας εγώ που θέλω να είμαι εδώ μαζί σας ο εαυτός μου

ΠΑΙΔΙ 18: εγώ που θυμάμαι ακόμα

ΠΑΙΔΙ 19 : εγώ που ελπίζω ακόμα

ΠΑΙΔΙ 20: εγώ που είμαι τώρα εδώ.

«Σαν άνεμος» - Χρήστος Θηβαίος (Το τραγουδούν όλα τα παιδιά μαζί χαμηλόφωνα)

Ο κόσμος πάντα ανοιχτή πληγή
μια προσευχή που καίει
κι όλο πληγώνει
συντρίμια πάνω σε συντρίμια

συντρίμια και συντρίμια η ψυχή
πατρίδα πια δεν έχω
να με περιμένει

Σαν άνεμος πλανιέμαι, σαν βροχή
διψώ χαρά μα δεν θα ξεδιψάσω
Μια θάλασσα τη μνήμη κατοικεί
ξένος παντού, ξένος χωρίς πατρίδα.

Σαν άνεμος πλανιέμαι, σαν βροχή
διψώ χαρά μα δεν θα ξεδιψάσω
Μια θάλασσα τη μνήμη κατοικεί
ξένος παντού, ξένος και που θα φτάσω.

Ο κόσμος πάντα ανοιχτή πληγή.

Μουσική: Θύμιος Παπαδόπουλος

Στίχοι: Θέμης Μουμουλίδης

